

Sistem Serah dan Sistem Kerah

Sistem Serah

Sistem serah merupakan pemberian sebahagian daripada hasil tanaman yang diusahakan oleh rakyat kepada pemerintah. Pemberian ini dilakukan sebagai balasan kepada pembesar yang menyediakan tanah untuk rakyat. Kadar dan nilai serahan bergantung pada hasil tanaman dan ternakan yang diperolehi.

Sistem Kerah

Sistem Kerah merupakan sesuatu pekerjaan yang dibuat tanpa diberi upah. Misalnya membina istana, kubu, jalan, dan saliran. Sistem ini menunjukkan adanya sikap taat setia, sedia berkorban, berganding bahu rakyat untuk membantu pemerintah.